

Zakonom omogućena korupcija u zdravstvu u Srbiji

18. 12. 2012. | Radio Slobodna Evropa

Sistemska korupcija u zdravstvu Srbiju je smestila na poslednje mesto među evropskim državama. Brojne afere, poput one sa uvozom vakcina protiv novog gripa ili citostaticima još čekaju pravni epilog – dok su samo pojedini slučajevi lekara koji su tražili sume od nekoliko stotina evra do sada okončani.

Srbija je verovatno jedina država na svetu u kojoj se, zbog katastrofalne situacije u zdravstvenim ustanovama pojedine operacije zakazuju i nekoliko godina unapred, za 2014., 2015. ili čak 2020. godinu. Jedan od uzroka koji dovodi do problema je jako izražena sistemska korupcija kojoj je, prema poslednjim informacijama, izloženo skoro 20 odsto građana kojima su potrebne medicinske usluge. Sami građani, međutim, uglavnom nisu spremni da govore o slučajevima u kojima su bili žrtve korupcije, ili pak nema ko da ih čuje. Oni sa kojima smo razgovarali u krugu jedne bolnice kažu da su za korupciju u zdravstvu čuli od poznanika ili iz medija.

U slučaju kada oni malobrojni zdravstveni radnici pokušaju nešto da promene, njihov napor završava se gotovo pogubno. Tako je doktor **Borko Josifovski** još 2006., kao direktor Hitne pomoći, prvi javno progovorio o nečemu što je označio “trgovinom smrću” - spregom lekara i pogrebnika. Naime, postoje sumnje da su pojedini dežurni lekari namerno kasnili na pozive hitnoj pomoći kada je u pitanju bio nečiji život i istovremeno o tome obavestavali privatne pogrebničke. Mrtvozornik bi stizao pre, do tada već preminule osobe, za šta su lekari kao nadoknadu dobijali 300 evra. Kada je o tome obavestio nadležne, Josifovski je smenjen, a kasnije i otpušten.

“Nažalost ovo se prolongira i do današnjeg dana. Svedoci ste i u medijima, vrlo često se objavi, da grobari stižu pre Hitne pomoći. Nešto što nije zaustavljeno u korenu, generisalo je i druge afere između kojih može da se povuče jedan potpuni paralelizam. Kao što je afera u Kamenici – trgovina listama čekanja ili afera u Kraljevu gde se radi o pacijentima za dijalizu. O svemu tome ministarstvo je gledalo da zataška, čak danas kada vratim film unazad, čini mi se da je to možda i bio posao ministarstva – odnosno da je neko u tome imao direktne koristi.”

U međuvremenu, bivši direktor Hitne pomoći dobio je status uzbunjivača osobe koja prijavljuje kršenje zakona, korupciju i kriminal. Za razliku od drugih država u kojima postoje mehanizmi njihove zaštite, Srbija to još ne čini, već ih progoni.

Situaciju dodatno otežava to što je, prema tvrdnjama organizacije “Lekari protiv korupcije” Srbija jedina država u kojoj je poslednjih sedam godina na snazi Zakon o zdravstvenoj zaštiti koji svojim odredbama potencijalno omogućava korupciju. Tako je, objašnjava predsednica te organizacije **Dragana Jovanović**, pozitivnim pravom praktično utrt put korupcionaškim aferama.

“Tako je onda uspešno zataškavano sve, svako ko se bunio bio je praktično kažnjavao. Država nije napravila sa svojim mehanizmima nezavisne institucije. Svesni smo gde je bila Agencija za borbu protiv korupcije ovih par godina. Nejakost tih institucija i povlačenje onih koji su morali da se ispolje, da stanu na pravo mesto a to su Lekarska komora, Zdravstveni savet – to je izostalo. Zato što je to sve politički uslovljeno. Postoji interesni lobi, zato se stalno priča to je posao policije i tužilaštva, ali smo mi doktori tu da ukažemo na to što nas sve košta.”

Poslednjih 12 godina nijedna vlada u Srbiji očigledno nije učinila ništa na iskorenjivanju sistemske korupcije u zdravstvu. Jedino je prošla vlast u upitniku Evropske komisije za članstvo u Evropskoj uniji sektor zdravstva označila među najkorumpiranijim.